

BẢN MÌNH THAY ĐỔI RỒI

CÁI NHÀ MÌNH TO ĐẸP QUÁ!

Câu chuyện truyền thông hỗ trợ phụ nữ học nghề, làm kinh tế

Lời: Hoàng Đức & Edlab

Minh họa: Mai Lữ

BẢN MÌNH THAY ĐỔI RỒI

CÁI NHÀ MÌNH TO ĐẸP QUÁ!

Câu chuyện truyền thông
hỗ trợ phụ nữ học nghề, làm kinh tế

Lời: Hoàng Đức & Edlab

Minh họa: Mai Ly

Nhà xuất bản Phụ nữ Việt Nam

LỜI NÓI ĐẦU

Chương trình Mục tiêu quốc gia phát triển kinh tế - xã hội vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi được Thủ tướng Chính phủ phê duyệt tại Quyết định số 1719/QĐ-TTg ngày 14/10/2021 gồm 10 Dự án thành phần, trong đó giao Hội Liên hiệp Phụ nữ Việt Nam chủ trì Dự án 8 “Thực hiện Bình đẳng giới và giải quyết những vấn đề cấp thiết đối với phụ nữ và trẻ em” tại vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi.

Với mục tiêu “Nâng cao nhận thức, thay đổi định kiến giới; chăm lo, giải quyết những vấn đề cấp thiết đối với phụ nữ và trẻ em”, Dự án 8 gồm 4 nội dung can thiệp với các hoạt động chính:

- Tuyên truyền, vận động thay đổi “nếp nghĩ, cách làm” góp phần xóa bỏ các định kiến giới và khuôn mẫu giới trong gia đình và cộng đồng, những tập tục văn hóa có hại và một số vấn đề xã hội cấp thiết cho phụ nữ và trẻ em.
- Xây dựng và nhân rộng các mô hình thay đổi “nếp nghĩ, cách làm” nâng cao quyền năng kinh tế cho phụ nữ, thúc đẩy bình đẳng giới và giải quyết những vấn đề cấp thiết của phụ nữ và trẻ em.
- Đảm bảo tiếng nói và sự tham gia thực chất của phụ nữ và trẻ em trong các hoạt động phát triển kinh tế - xã hội của cộng đồng, giám sát và phản biện, hỗ trợ phụ nữ tham gia lãnh đạo trong hệ thống chính trị.
- Trang bị kiến thức về bình đẳng giới, kỹ năng thực hiện lồng ghép giới cho cán bộ trong hệ thống chính trị, già làng, trưởng bản, chức sắc tôn giáo và người uy tín trong cộng đồng.

Bộ sách *Bản mình thay đổi rồi* gồm 5 cuốn là các câu chuyện truyền thông thay đổi định kiến giới và khuôn mẫu giới thuộc Dự án 8 do Nhà xuất bản tổ chức xuất bản được viết dưới dạng các câu chuyện gần gũi, dễ hiểu với đồng bào các dân tộc:

1. *Mình yêu cái bản mình* (Câu chuyện truyền thông phòng, chống buôn bán người);
2. *Học cái chữ vui quá!* (Câu chuyện truyền thông bình đẳng giới về học vấn cho phụ nữ và trẻ em gái);
3. *Cái nhà mình to đẹp quá!* (Câu chuyện truyền thông hỗ trợ phụ nữ học nghề, làm kinh tế);
4. *Cái bụng mình vui quá!* (Câu chuyện truyền thông về hôn nhân gia đình và Chăm sóc sức khỏe sinh sản);
5. *Cái vợ mình giỏi lắm!* (Câu chuyện truyền thông về bình đẳng giới và phòng chống bạo lực gia đình).

Bộ sách giúp phụ nữ và trẻ em, cán bộ ở cơ sở nói chung, trong đó có cán bộ Hội Phụ nữ triển khai tốt các nội dung tuyên truyền “Thực hiện Bình đẳng giới và giải quyết những vấn đề cấp thiết đối với phụ nữ và trẻ em” tại vùng đồng bào dân tộc và miền núi. Hy vọng bộ sách sẽ góp phần thay đổi những hủ tục, tập tục lạc hậu đồng thời khuyến khích, phát huy các giá trị tiến bộ dành cho phụ nữ, trẻ em vùng dân tộc và miền núi.

Xin trân trọng giới thiệu đến bạn đọc.

Nhà xuất bản Phụ nữ Việt Nam

¹ Bộ sách *Câu chuyện truyền thông thay đổi định kiến giới và khuôn mẫu giới* thuộc Dự án 8 do Nhà xuất bản tổ chức xuất bản năm 2022 gồm 4 cuốn: **Việc nhà là của chung** – Cùng chia sẻ, cùng tiến bộ, cùng hạnh phúc; **Em muốn được tới trường** – Trẻ em gái và trẻ em trai đều có quyền được đi học; **Nhà hai nóc** – Phụ nữ cũng có thể làm kinh tế, cùng xây dựng gia đình no ấm, tiến bộ, hạnh phúc; **Thì ra mình cũng làm được** – Mỗi người đều có tiềm năng, thế mạnh để học tập, thành công và hạnh phúc.

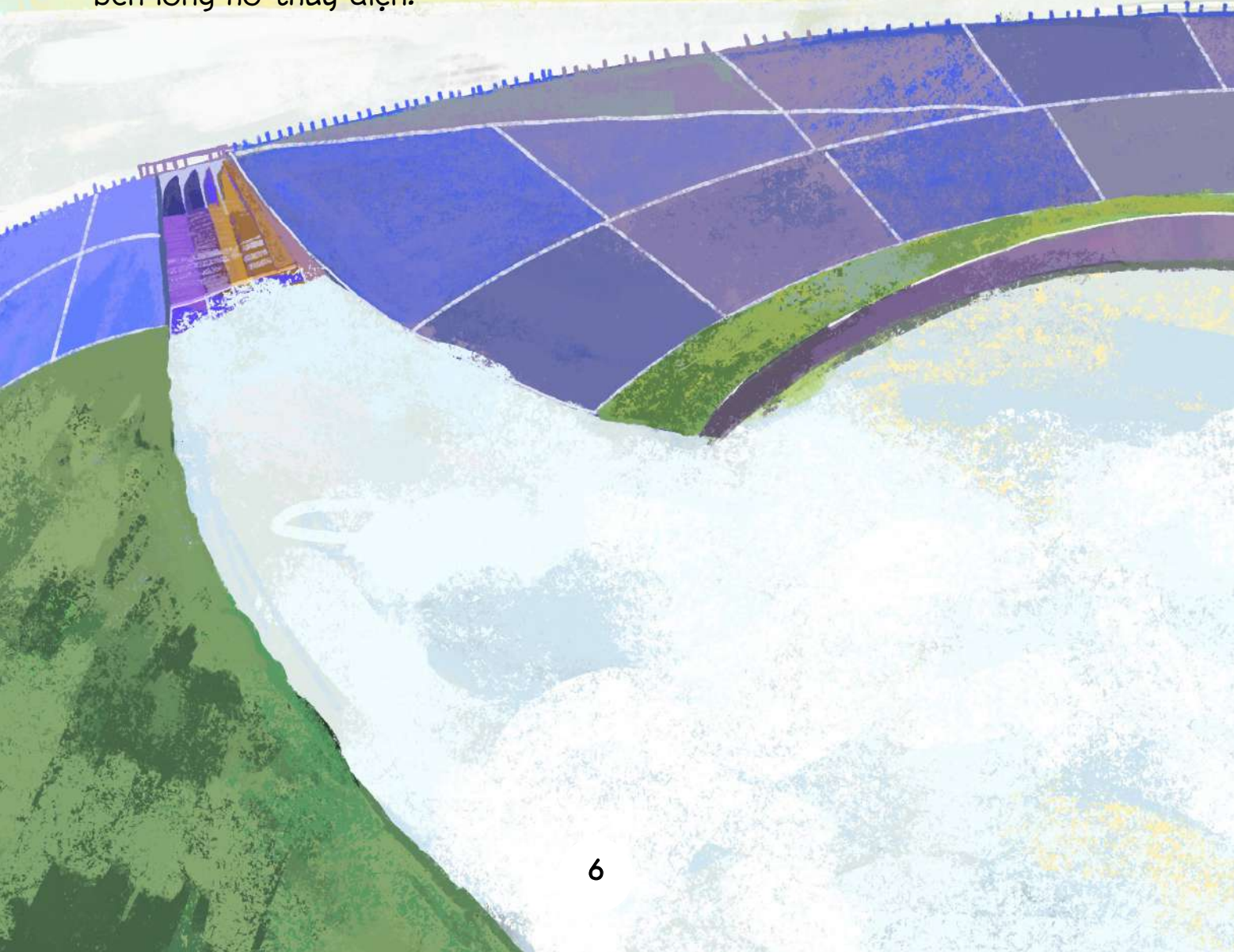

Bản Mây Hồng nằm nép mình dưới một thung lũng lòng chảo tuyệt đẹp, bao quanh là những dãy núi hùng vĩ, trùng trùng điệp điệp. Từ nhiều đời qua, dân bản chủ yếu sinh sống bằng nghề nông, cũng như khai thác các loại cây thuốc quý trong rừng để bán cho lái buôn. Đàn ông trong làng là lực lượng lao động chính, còn phụ nữ thì chủ yếu chăm lo bếp núc, may vá.

Hầu hết các ngôi nhà trong bản được đắp bằng bùn đất và lợp tre nứa. Một vài nhà khá giả hơn thì có nhà bằng gỗ. Nhiều hộ gia đình trong bản còn khó khăn.

Một ngày nọ, chính quyền tỉnh thông báo với bà con việc sẽ biến thung lũng Mây Hồng thành một hồ thủy điện. Bà con sẽ được di dời lên một khu vực cao hơn, vừa được đền bù nhà cửa, lại vừa được hỗ trợ kinh tế để cùng nhau xây dựng bản mới thành một địa điểm du lịch sinh thái bên lòng hồ thủy điện.

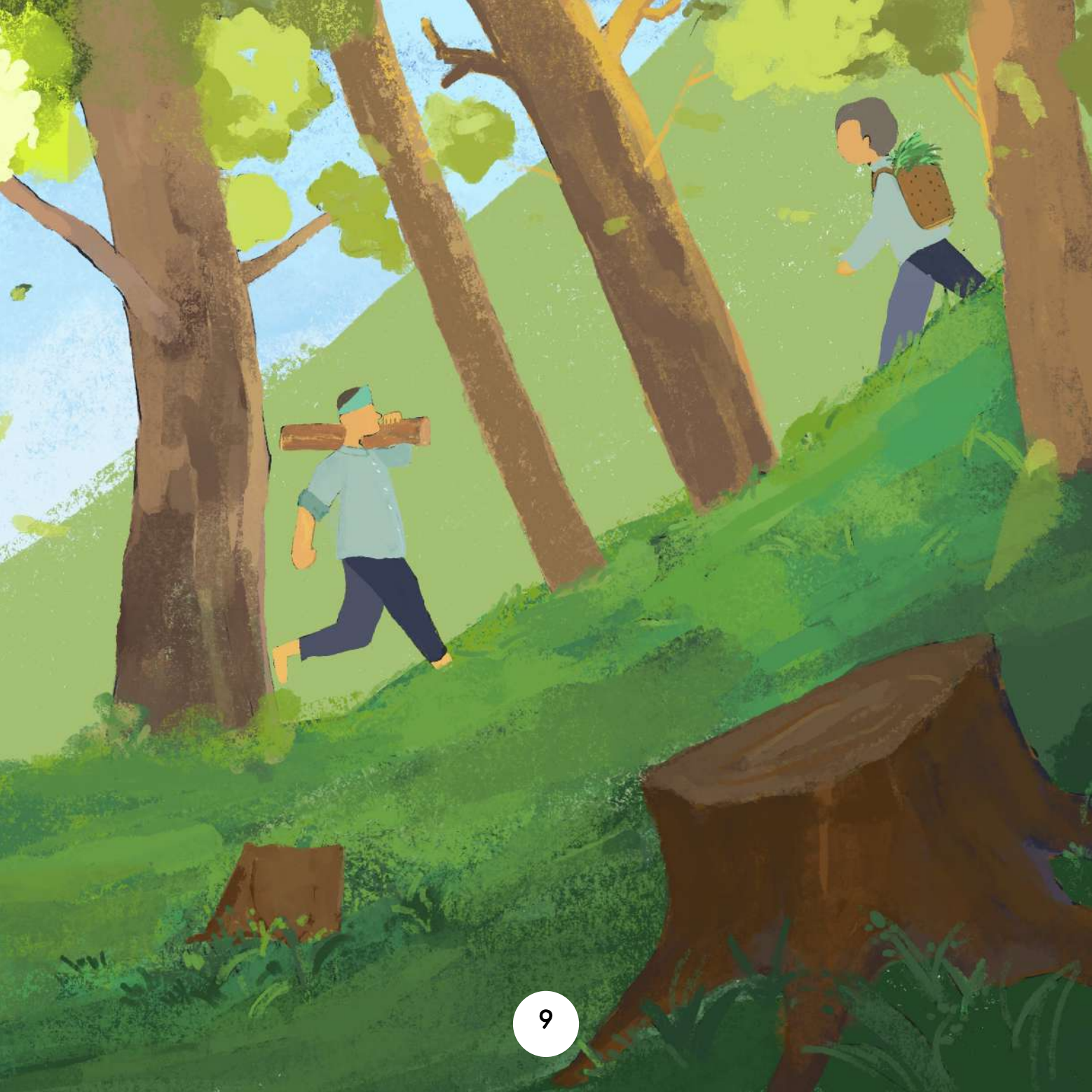

Ban đầu bà con lo lắng lắm, cũng có người phản đối, có người sợ hãi vì không muốn rời bỏ nơi mà ông bà, tổ tiên đã sinh sống bao đời. Nhưng khi được cán bộ giải thích, bà con đồng tình với kế hoạch di dời, tái định cư.

Sau khi được sự đồng ý của chính quyền, đàn ông, trai tráng trong làng đã đốn bớt những cây gỗ lớn trong thung lũng và di chuyển lên khu tái định cư. Bởi sau này khi thung lũng trở thành hồ thủy điện, những cây này cũng sẽ bị nhấn chìm, nên bà con muốn tận dụng chúng để xây bản mới của mình.

Bốn tháng ròng trôi qua, biết bao nhiêu là gỗ đã được tập kết tại khu tái định cư. Dân bản đang ngồi lại với nhau để bàn xem sẽ xây dựng bản mới của mình như thế nào.

Giọng bác Tráng sang sảng:

*Nhà tôi là đông người nhất
làng. Xin phép bà con, xin
phép trưởng làng, nhà tôi
sẽ dựng một căn nhà sàn
to nhất, dài nhất bản!*

Cô Mai vừa cười
lớn vừa đưa tay
kéo bác Tráng ra
một bên và nói:

Ôi ông Tráng ơi,
nhà ông đúng là đông người
thật, nhưng là tám đứa con
gái, có mỗi mụn con trai.
Ông xây nhà to như thế rồi
con gái ông đi lấy chồng hết,
ai ở trông nhà cho
ông hả?

Cứ thế mọi người dân trong làng
đều nhao nhao lên, ai cũng muốn
dành phần hơn về phía mình.

An illustration of a woman with dark hair in a bun, wearing glasses and a light-colored shirt, speaking to a young child with dark hair. The woman is on the left, and the child is on the right, looking up at her. The background is a simple landscape with green grass and a blue sky.

Thấy bà con mất bình tĩnh, chị cán bộ xã bèn lên tiếng:

*Các bác ơi, bà con ơi. Các bác
cứ tranh nhau nói thế này,
nhiều người nói mà chẳng có
người nào nghe cả. Xin các bác
tạm yên lặng đã, tôi xin mời
cụ trưởng bản cho ý kiến.*

Mọi người vẫn cố nói chen vào:

Ủ, đúng đấy,
cùng nghe cụ
nói trước đã.

Cụ nói thế nào thì nói,
phải công bằng cho
chúng tôi đấy nhá!

Cụ trưởng bản từ tốn đứng dậy, nét mặt cụ cương nghị:

- Bà con à! Tôi sống đã gần 80 tuổi rồi, chưa bao giờ thấy mừng thế này vì bản ta sắp sửa to đẹp, nhưng cũng chưa bao giờ thấy lo thế này vì bà con dân làng cứ tranh nhau, không ai chịu ai cả.

- Bây giờ bà con nghĩ mà xem. Bản ta dựng một bản mới, là một cái bản chung chứ không phải của riêng một người nào cả.

- Trước khi nối tiếp, tôi chỉ xin bà con cùng nghĩ về một bản mới của mình, chứ đừng chỉ nhìn về một ngôi nhà của riêng mình.

Nghe những lời trưởng bản chia sẻ, bà con cũng đã bình tĩnh hơn. Bây giờ, cụ mới nói tiếp:

- Bà con à! Tôi chẳng biết tới lúc nào sẽ về gặp ông bà tổ tiên. Cố cho tôi một cái, chủ mười cái nhà to thì tôi cũng không để làm gì, vì tôi chẳng mang đi đâu được. Thế nên, riêng mình tôi, tôi mong nhất là bản ta có một ngôi nhà chung thật to nằm ở giữa bản. Đây cũng là chỗ có sách vở để cho trẻ con tới học, rồi cả người lớn cũng tới học nữa. Học thêm cái nghề, học làm ăn buôn bán, học cách chăm lo gia đình, nhiều điều cần học lắm bà con ạ!

Chị cán bộ xã cũng tiếp lời cụ trưởng bản:

- Cụ ơi, cụ nói chí phải. Đúng là bản ta cần có một ngôi nhà văn hóa như vậy cụ ạ. Ngày trước, bà con ở dưới thung lũng thì chủ yếu là trồng trọt. Giờ đây bà con sắp chuyển lên khu tái định cư, sẽ không còn nhiều ruộng lúa, nhưng sẽ có thêm nhiều người chài lưới, chăn nuôi tôm cá. Rồi bản ta cũng sẽ đón các khách du lịch về tham quan. Trên xã, trên huyện, trên tỉnh cũng sẽ cử cán bộ, sẽ mời chuyên gia về bản ta để hướng dẫn bà con nhiều cách làm mới.

Bác Tráng bỗng rất hào hứng, vỗ đầu một cái rồi nói lớn:

- Ôi đúng rồi, hóa ra là cái nhà văn hóa! Tôi nghe ông bạn ở huyện bên kể là từ hồi xây nhà văn hóa và có cán bộ về chỉ bảo, họ có nhiều cái nghề mới hay lắm. Rồi cả đàn bà, trẻ em cũng được học không biết bao nhiêu là thứ mới. Đàn bà bên làng đó còn dệt khăn bán sang tận bên Tây Kì, oách lắm!

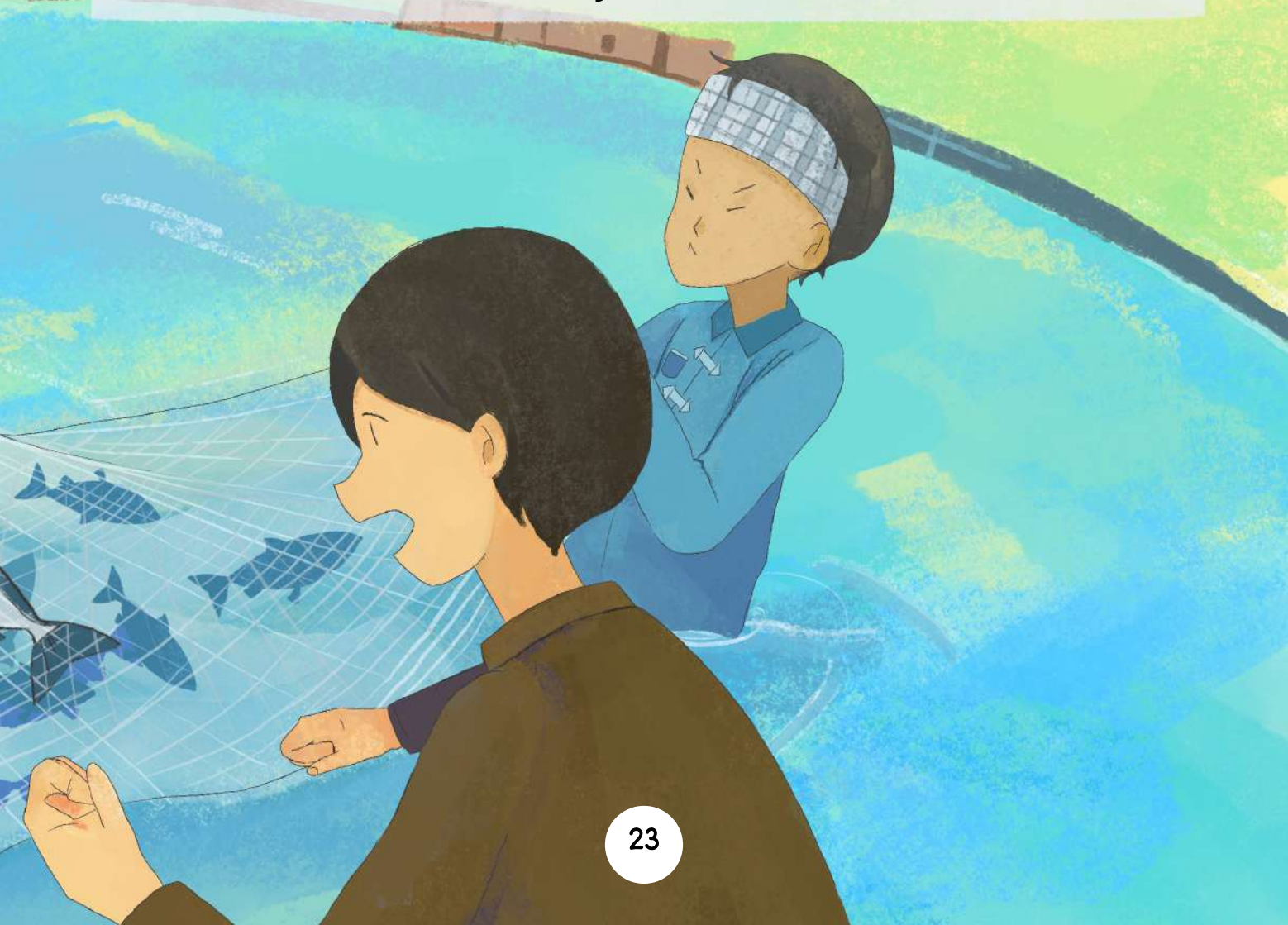
Tám đứa con gái nhà tôi ấy
mà, chúng nó mà cố cái nghề
đan dệt rồi, thì chúng nó tự
kiếm được đồng tiền.

Cô Mai liền nói tiếp:

- Nhà tôi có bốn đứa con trai, nhưng chưa đứa nào có nghề có nghề gì cả. Tôi cũng sợ xây xong bốn cái nhà to đẹp thì tiền mà Nhà nước cho cũng hết sạch. Lúc ấy chúng nó mà chỉ rượu chè, cờ bạc, thì lấy gì mà sống. Giờ mà được các cán bộ dạy cho cách nuôi con tôm con cá, dạy cho cách buôn bán thì mới đúng là no ấm cả nhà.

Lúc bấy giờ,
chị cán bộ
xã mới từ
tốn lấy ra
một cuộn
giấy rất to
và nói:

*Thưa bà con, đúng như những điều
mà các già, các bác, các cô đang
mong chờ đây. Trên tỉnh đã có một
bản đồ quy hoạch, tức là một cái
bản vẽ chi tiết về cách thức mà
chúng ta sẽ xây bản mới cho bà con
Mây Hồng mình.*

Ồ, hay quá, các cán bộ
cũng đã có tính toán
cả rồi!

Thế này thì dân bản
mình đỡ phải cãi nhau
nữa, haha!

Bà con cùng xúm vào xem bản đồ:

Có mấy chục
cái lồng nuôi
tôm cá này!

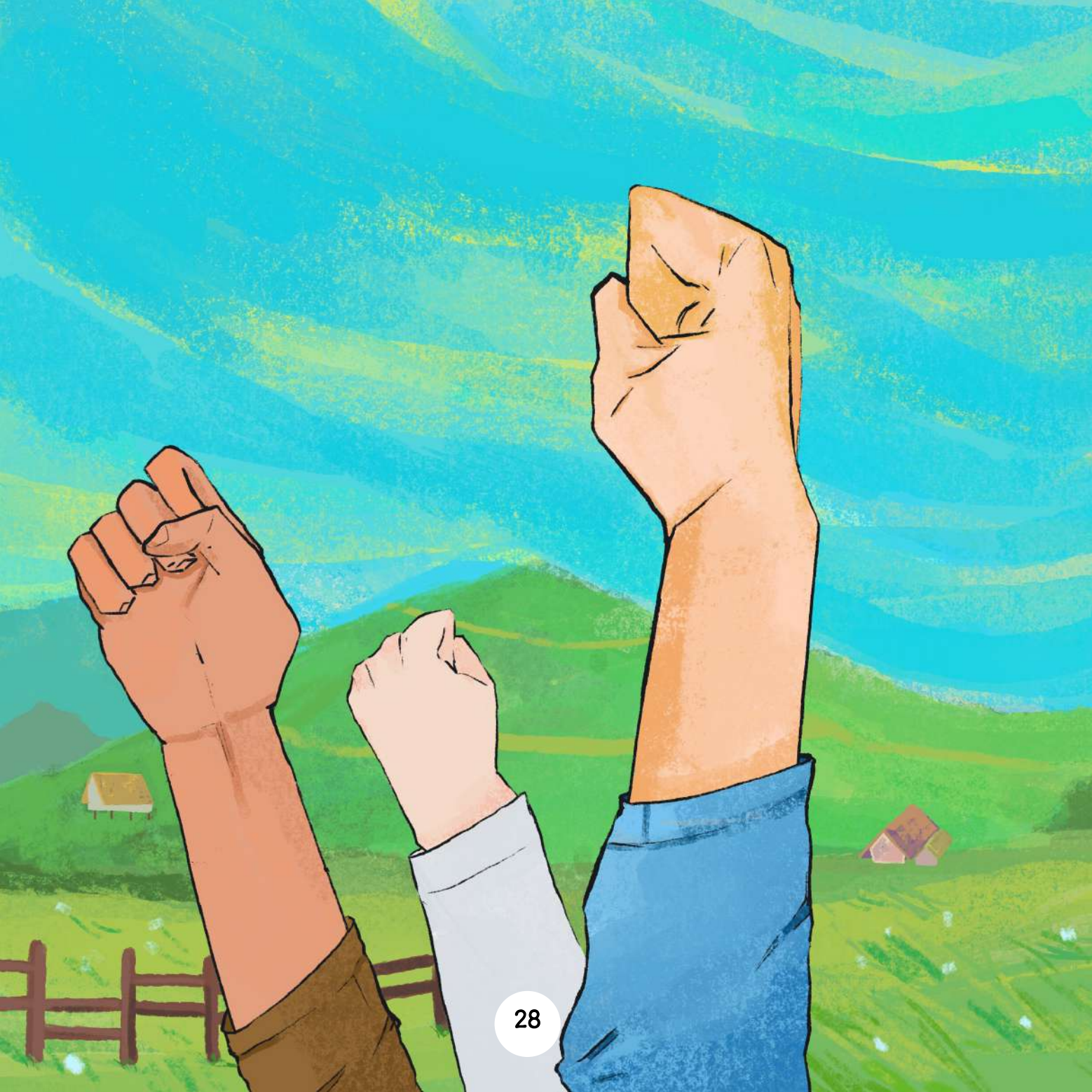
Chỗ này là nhà
văn hóa này!

Hay nhỉ, ngay cạnh
nhà sàn mình ở lại là
nhà sàn cho khách
du lịch này!

Cố cả trạm xá này!

Ôi, mỗi góc lại có một thú,
phải đi hết cả làng thì mới
biết hết các thú được!

Bà con dân bản đều một lòng một dạ, mọi người bảo ban nhau cùng xây dựng bản làng mới theo như bản vẽ đã được quy hoạch. Ai nấy đều phấn khởi, không còn thấy mọi người tranh nhau để xây nhà to hơn, đẹp hơn nữa.

Sau hai năm, bản làng mới của bà con đã dần hình thành. Đập thủy điện cũng đã xây xong và thung lũng ngày xưa giờ đã trở thành một hồ thủy điện mênh mông.

Dân bản người thì nuôi cá trong lồng bè, người thì chèo thuyền ra giữa hồ để bắt tôm, cá tự nhiên.

Phụ nữ được học cách chế biến các loại nông sản, thủy sản làm ra được những món đồ khô. Rồi các loại rau rừng, măng, lá thuốc, cây thuốc... đều đã được chế biến, đóng gói để bảo quản được lâu hơn và bán nhiều nơi thu được nhiều tiền hơn.

Bản Mây Hồng bắt đầu đón thêm nhiều vị khách du lịch. Họ không chỉ tới đây để chụp ảnh, nghỉ dưỡng, mà còn sinh sống cùng với dân bản. Có du khách thì thích học cách đan lát, thêu thùa, có người lại thích được thử đi quần lưới bắt cá.

Các chị, các mẹ vừa hướng dẫn du khách trải nghiệm các hoạt động thường ngày của người dân trong bản, vừa lo cơm ăn, chỗ ngủ cho du khách. Ai nấy đều bận rộn không ngớt, nhưng ai ai cũng vui vì tất cả mọi người trong bản đều chăm chỉ làm việc và tự lo được cho cuộc sống của chính bản thân mình.

Vốn cần cù, chăm chỉ, lại có sự hướng dẫn, bảo ban của các cán bộ, chuyên gia, cuộc sống của bà con dân bản ngày càng ấm no, đầy đủ.

Ơi cán bộ ơi, nhà mình to
đẹp quá, nhưng cái nhà
chung của chúng mình, cả
cái bản mình còn to đẹp
hơn nữa kìa!

hahaha!

Ơi già ơi, ới anh Tráng,
chị Mai ơi, giờ mọi
người trong bản mình,
nhà ai cũng to đẹp
quá rồi nhì!

hahaha!

hahaha!

NHÀ XUẤT BẢN PHỤ NỮ VIỆT NAM

39 Hàng Chuối - Hà Nội

ĐT: (024) 39717979 - 39717980 - 39710717 - 39716727 - 39712832

Fax: (024) 39712830

E-mail: nxbphunu@vnn.vn

Website: www.nxbphunu.com.vn

Chi nhánh:

16 Alexandre de Rhodes - Q. I - TP Hồ Chí Minh. ĐT: (028) 38234806

Chịu trách nhiệm xuất bản:

Giám đốc - Tổng biên tập KHÚC THỊ HOA PHƯỢNG

Biên tập: Nguyễn Thị Hòa Bình

Vũ Thị Phương

Bìa: Mai Ly

Sửa bản in: Anh Đào

In 9.650 cuốn khổ 20x20cm tại Nhà in Hội LHPN Việt Nam, Phú Thị, Gia Lâm, Hà Nội.

Giấy xác nhận KHXB số: 4603-2023/CXBIPH/15-106/PN ký ngày 13/12/2023.

Giấy QĐXB số: 1390/QĐ-PNVN.

ISBN 978-604-56-7382-9

In xong và nộp lưu chiểu quý IV năm 2023.